

CÉNTIMOS

5

AÑO II

Sóller 3 de Agosto de 1918.

N.º 61

PRECIOS DE SUSCRIPCION

Provincias: Un trimestre 1075 ptas.

Extranjero: Un año 600

Pago por anticipado

Correspondencia y Administración

Luna, 27.—SÓLLER (Mallorca)

No se devuelven los originales

AQUÍ

SETMANARI BILINGÜE, SATIRIC Y DE BON HUMOR

XERRIM

Quant no som morts!

¡Ja heu es grós lo que passa a Sóller! No es estrafly que sien en gran número sas cases que tengan malalts. Basta veura s'abandonen en qu'es nostre Ajuntament té es torrent de sa Plassa per fersé càrec de sa poca higiene que temim.

Diumenge passat m'ho mirava de demunt es point de sa plassa d'es Castellet y cuant vaix fitsarmé en so cause, de tanta imundici que veyá m'hagafaren acubós. ¡Pobre de mi! Dins sa meva mollera se vá armá un tal tirabuxell qu'es meu capet semblava una olla de caragols, me vaix aferrá fort an es brandolat de ferro y hasta me sentia síntomas d'un d'esmay.

Per la virtut de Deu s'acostá a mí don Pedro qu'es un veynat meu y que mos conexem d'estona y cuant me vé, y vé que havia perduts és colós de sa cara me preguntá si no me trobava bé.

—Ah D. Pedro! No me deix: me trob com se vuya, m'ha pegat an es ventra, es veure aquells reg-líms que devallan d'aquellas cases; aixó es una pàdici, aixó no es propi d'una Ciutat tan opulenta com es Sóller.

—Déixiga aná, sa me... d'es senyós no put, aquets excrements que veu aprop d'aquí, surten de sa Butigueta, aquells de més allá surten d'es Centro Maurista y així sucesivament.

—¿Y porque no l'acaban de tapá an aquest torrent y al menos no sa veuria a queixa porqueria?

—¿Perque? Jo l'hey diré. ¿Veu a s'altra part d'es torrent y aquell bossi tapat? Idò no l'han pogut acabá motivat a que com praren es ciment a sa Padrina y segons sa deya no era bò y s'Arquitecto no volgué que continuassen porque heuria costat mols de dobbés y es trabay no hagués estat solit.

—¿Y porque no el compraren an es Botí?

Ja l'hey haguessen comprat, pero se trobaren amb un altre inconvenient per poré continuá, el cual es que traguént es claus d'es bestiments se trobaren amb un ganxo que ha estat un entorpidement per ana seguit.

—No'hu enteric D. Pedro an aixó des ganxo. Sa veritat no m'ho explic.

—Si no fós tan tart li donaria una explicació d'aixó de ganxo, pero ja en parlarem un altre dia. Tenc algunes, feynas qu'havé d'enllesti y fris. Adiós.

D. Pedro parti pes carré Nou y jo així com vaix poré prenc per sa plassa y aguant es carri de la Victori vaix arribá a camevá y sense sopà hem vaix tirá dins el llit.

Y ara fris de torná veure D. Pedro per que m'aclarés que s'enigma d'aixó des ganxo. Sia lo que sia vos na daré conta.

FALDILLA

DESDE PALMA

Los que se sacrifican

El magnífico rasgo de Don Pedro Martínez Rosich anunciando *urbi et orbì* que, a pesar de encontrarse en pleno veraneo, bajará a Palma cotidianamente a ocuparse de nuestros asuntos, nos ha llegado al alma. Mas, nosotros no podemos consentir tal sacrificio aunque sea desinteresado. Por la falta que nos hace, sobre un *cau-i-ven* cada siete días y bien se puede pasar los seis del interregno debajo de un pino verde, acción recomendable por lo salutifera y por lo simbólica.

Cuando suda a chorros el propio Don Juan March que hoy ya no pasa por el aro bíblico de ganarse el pan con el sudor del rostro, cuando el auténtico grande y gordo Torró suda la gota gorda y se larga a Porto Pi hasta el Excmo. Conde de Ribas, el pueblo de Palma está en el caso de creer que es un caso de conciencia el permitir que nuestros padastros putatiivos se empeñen en jorobarse, jorobándonos a nosotros de paso.

—Qué hace, por ejemplo, Don Bartolomé Barceló, que se mete hasta con el ganado mayor y se empeña en no marcharse a Son Masiá, que es un sitio en donde se corre? Que se vaya, que se lleve a sus compañeros con él y una vez allí todos que corran o se corran de una vez. Sería cruel el permitir que Don Bartolomé Barceló enfermara en Agosto por reglamentarnos la leche o se quedara dormido en la poltrona concejal imitando a un fuelle de fragua.

—Qué necesidad tenemos de que un Bibiloni, pongamos por caso, tenga que morder el polvo del camino para ser mero expectador de una sesión municipal? Aparte de que es mas sano el aire del campo que el de la ciudad, muchas veces se ha visto que por una hora de abandono se ha perdido la cosecha del tomate.

Palma entera debería oponerse al sacrificio de un Obrero empeñado en gastarse la vida entera respirando los aires sin collar de la Caja Consistorial, con peligro perpetuo de enfermar de la laringe o de dislocarse los músculos. Para hombres así debiera estar el oxígeno del campo, el aroma de las praderas y la leche de burras.

—Quién no se compadece de Don Fernando Pou cuando en una sesión calida de un día cálido se hace él sordo en competencia con el Sr. Aguiló, que es peor, porque no hay peor sordo que el que no quiere oír?

—Es lógico que Llompert se acalore cuando podia estar tan fresco en un banco de Montesión? —Qué hace el barón de Pinópar que trueca «Ses Parayades» por «Ses barayades» y aún no escarmienta en cabeza propia?

Hasta Rover, el inteligente Rover, el que sabe nadar y guardar la ropa, el moderno Noé padre y autor del arca de la Plaza de Corts el que no aspirando a las delicias de la alcaldía popular permanece en la Consistorial haciendo las veces de Quivedo, ya que no sube, ni baja y se está quedo, en vez de estacionarse en el Tren, en donde la brisa es refrigerante y la horchata de chufas se mete a encarrilar unos presupuestos cuya pa-

terridad no honraría ni al auténtico Sr. La bandera, el acreditado Villaverde de los tiempos pasados y hasta futuros.

Estos sacrificios deben terminarse por buenas o por malas. Si es preciso que pongan una barrera al Sr. Barrera ya que no es equitativo que un hombre insigne y con un desarrollo torácico preeminente abandone los higuerales de Son Fortesa, en donde se respira a pulmón pleno, para ir a correr el peligro de asfixiarse el tiempo que se aprueba el acta de la sesión anterior.

—Basta pues de tal suplicio! Aunque entera toda Palma hoy mira con tanta calma vuestro gordo sacrificio, ya que firmes al servicio sudais la administración, agradece la intención y agradece el parentesco pero os manda a sitio fresco a tocar el violón.

J. J. JIMENEZ
Palma, 29 julio 1918

Dins sa barberia

Lo qu'es avuy lectó estimat estic tan maretjat que no se si en treure aguye d'aquest article.

—Y que no sabeu de qu'hem ve es matretjam? Nò. Idò perque acab de venir d'afeytarmé.

Figurauvós qu'a dins una barberia hey entrat clás de cap y en sortiu de tal manera, que pareix que vos heu engolit una botella de Rom Negrita.

Allá dedins sentení un tal tiramuxell de veus y murmuracions, qu'hey ha per un homó agafá una cadira y ferle boleyá p'es cap d'es xerraines.

Alió no es una barberia. Alió es una bugaderia. Passen per la bugada a tot bitxo viviente que no sigue allá dedins, trabancantli per demunt sa seva pell carabassóns de llexiuet, bullent qu'el socoran de lo lindo.

Ademés d'aixó hey há es barbés qu'en cuant ha treure xistes ningú los guanya.

Feysvós es contes qu'ara un barbare i m'acaba d'enfocarmen un que m'ha deixat sense polsos.

Cuant m'ha tócat es turno per afeytarmé y tayarmé es cabeis me aixicat y m'en he anat a seure a sa cadira d'es barbá.

M'ha comensat per demená si havia berenat, si estava bò, si festetjava, si s'atloata era guapa, si m'agradava aná a fè baixas y que se iò, i ni a n'ets etxamens vos demanen tant!

Llevó m'ha diu:

—Com vò! es cabeis?

—Pantinats per amunt, qu'es sa manera qu'es pentinan més haviat.

—No. De sa manera qu'es pentinan més haviat no es així.

—Idò.
—Heu endefin
—Amb sa clenxatias mitx.
—No.
—Amb sa clenxa há un costat.
—Tampoc.
—Idò no'hu se.
—Idò qu'zap de quina manera són, es més bons de pentiná?
—Te dit que nó!
—Idò tayats arrán.

PEP NOV.

XERRIMADES

Dihuen es nostros reporters, qu'en motiu d'aquesta substancia porqueria qu'hey há per dins es torrent, hey ha molta de gent que vol parti ha viure a Palma.

Que sa Compañía d'es Ferrocarril en motiu de s'emigració posará trens extraordinaris.

Que mos quedarem totsols.
Que quedant tan poca gent es menjá devallará una cosa foramida.

Que molts de comersos quedarán tancats.

Qu'es pocs que quedarem mos n'anirem per amunt cap an es Cementeri, degut a s'epidemi que reinará per causa d'aquella porqueria de dins es torrent.

Y que sa gent que s'en anirá quant se despedirá des que quedarán a viure a Sóller los dirán.

—An el Cel mos vejem.

Divenres de la setmana passada es corrugué sa veu qu'en Bernat d'es Xigarro, havia mort sa dona.

Noltros movilisarem es reporters, per que averiguassen ha veure qu'havia estat y sus causas y afectes.

Llevonses sa digué qu'en Bernat d'es Xigarro s'havia penjat després de matá sa dona.

—Oh Sant Antoni!

Es capvespre anarem a esperá es tren y verem qu'en Bernat d'es Xigarro venia tant campante com si tal cosa fos estat. Cuant li demanaren informes se queda més fresc qu'un que li trabucan a demunt ell un poal d'aigo fresca, sense sebre de que li parlaven.

Y que llevó es deduhi de tal frescura que lo referent a s'assassinat no era més qu'una bala feta corre per quatre locos remetats.

Y un des nostros reporters des mes vius mos ha dit que cuant en Bernat arribá a caseua sa dona li demaná:

—Diguem Bernat: ¿A la fi; que m'ets morta o no m'ets morta?

Y a propósito d'aixó. Un metje solleric ha dit qu'ha Sóller hey ha pegat una epl demi de locaria.

Sense más ni menos la setmana passada es mateix divenres que passà lo d'en *Xigarro*, se corregué sa segona bola qu'an es *Latxareto* hey havia arribada una famili de carabineros duguent sa pigota o sa pesta o sa epidèmia reinant o no sabem qué.

Idò aixo també se corregué rapidament de boca en boca y es ès cás que ningú, ni divenres ni dissapte, anà a nadà.

Y qu'a la fi s'ha aclarit que no es més qu'un foc qu los pegá per sa cara alarant hasta a sa cussa de na Simona.

¡Sabeu qu'en té de rahó aquest metge solleric! Es una vertadera epidèmia de locaria qu'ha pegade a Sóller y que mesclada en sa que crearà sa porqueria d'es torrent de sa plassa, Sóller quedará com un Oasis del Africa, sense una animeta.

Pes torrent de *S'Hort d'es Viu*, a demunt sa paret qu'hey ha entre es carreys es torrent, hey ha sa rejilla tota trossos.

Es dia menos pensat caurà un infant allà dedins, y sa xepará es cap.

Y llevoneses es potecari Torrens tendrà sas feynas d'afejirley.

Y es nostre magnific y curro Batle Prunera molt bo. Gracias.

Dea festa de s'Alqueria des Conte

Sa festa de s'Alqueria des Conte apesá des mal temps que tengueu, anà de primera.

Es dissapte avespre sa música tocà varias pessas a demunt un cadafal que si te sort de veurel stenginyé qu'ha fet aturá sas obras des torrent, fà devallà es músics haviat per pò d'un derrumbament.

A devant l'Iglésia des camí de Binariaix si organisà un ball amenissat per una Santissima Trinitat pero qu'amb honò a sa veritat no sen desfeyan malament. Llevoneses si afeji en Toni de sa Jotà y tot j'ana a foc y a sanc; y viva sa sanc aragonesa qu'es calenta y es compars de dos que son frets. ¡Jau val amb en Toni!

El sen demà vespre idem de id., salvo qu'hey anàs molta gent, reinant gran alegria y també gran frescura gracies an es diabolics jelats que prepará en *Formatje*.

Y dant la cosa per llesta noltros deym amb mil amós: ¡Viva ets organisadós de sa mencionada festa!

En la alqueria de s'Alqueria des Conte el Pep Nov

no d'en Poquet, entregá an es nostre Ajuntament un conte de trabays de fusteria que pujaba 22 pessetas, y com el Pare o sia don Bartomeu vá trobá qu'era un robo no el volgué pagá y envia es concejal Tacó com a Perito fusté per estimá sa feyna estimantle en 12 pessetas y mitje.

Y aquí vengué es divorci entre sas dues ciudas personas de sa nostra Santissima Trinitat.

En Poquet, es barrut y banyé presentá en Biel Real y en Jaume Sarol com a peritos millós que en Tacó y estimaren sa feyna den Rián en 33 ptas. per fè mes content l'Esperit Sant.

El Pare veient una s'ecatombe es decidi a pagá, pero en Poquet llevó diu: ara no son 22 ptas, son 27, y no hey hagué mes remey que pagá. ¿Qué bufas? ¿No vols caldo? Pues taza y media.

NOTA. Sa segona persona de sa nostra ciudada Trinitat viu an es carrés de sa Plassa a prop de C'an Pelut.

DE ESPORLAS

¡Qu'és de grossa una injustici! ¿Quina pena trobau que mereix un qu'en fa una? ¿Darlí un bon assot? ¿Cremarli? ¿Que deys? ¿Que mareix sas dues cosas? ¿Si? Idò voltros esporlarinas, voltros que teniu es brassos de ferro y es có tenire, llevauvós sas faldetas posauvós calsons y anau un dia de sessió a s'Ajuntament y cuánt l'haguin acabada assotau y cremau (si es qu'és meresque aquesta pena) a s'Ajuntament en massa, puis ha feta una injustici grossa o sinó escoltau:

A Esporlas com heu vist tots aquells que no sou cegos, tenim dues escolas: una es sa privada y s'altre es sa pública, o sia sa d'es poble y de s'Ajuntament,

Idò diumenge passat s'altra feren punt a sa privada, ahont hey assistí s'Ajuntament en massa.

Es mestre de s'Escola pública si va volé punt l'hagué de fè totsol amb sos atlots sense que s'Ajuntament sa dignás assistiri.

¿No trobau s'injustici grossa? ¿Si? Idò mirauvós amb s'ho elejí retjidós un altre pic

Y no es sols això s'escàndol de s'escola Pública. Això no te comparansa amb lo que verem aquést ivern passat amb sa mateixa escola, que si es mestre y ets atlots nos moriren de fret va essé perque es bondadós mestre fe posá d'es seu conta es vidres que faltaven a sas finestres, sense qu'és magnific Ajuntament nostre se molestás a dirlí que li havia costat o fè posá es vidres antes qu'és pobre mestre los hagués de fè posá.

¡Oh injusticis humanas!

¡N'heurian de fè tantas com cavallsverts hey há!

SANOLAFÀ

A darrera hora reberem aquést telegrama: «Fàbricante «Ca'n Fortuny» la Señyora murmula coses de mestres fàbrica. Detalls setmana pròxima. UN VIATJANT DE ALARÓ.»

DE BINISALEM

En motiu de celebrarsé sa festa dedicada a S. Jaume, Patró d'aquést poble, regresá un binasalem procedent de París acompañat de dos cosins seus, també naturals y vecins d'aquí mateix, els cuales han passat una temporada en aquella gran Capital.

S'enteraren de que se venia carn de bou, y un d'els cuales anà a demenà preus a una tauifa y li digueren: An. b ós 3'50 ptas es!, sense ós a 4'50 ptas. k y filet a 6 ptas. k. Y es compradó extrenyat digué: ¡Uff! ¡uff! en pais beligerant no està ni de molt tan cara. — ¡Oh! — digué es carnicé — Es que s'excés ha d'ingressá an es fondos municipals — Això ja no és lo mateix, y proyehintsé sen anà amb unes seyas mes arrufades qu'un errissó.

Aquesta trinitat recorregué de dia y es vespre es cafès «Ca'n Lladó» Ca'n Gràs y altres els cuales estaven molt animats en sos focs artificials, perque sa deya que seríen una cosa may vista. Cuánt amollaren sa darrera reda un emigrant d'aquells preguntá: — Això es tot? — Si — li contestá un — Jo me creya n'

heurian amollades més — ¡Ah! Es que feien un segón pedido de Rodes marca «Carabassa» a Barcelona des tamañ des volants qu'estan atracats a sa paret de «Sa Sebateria» y cuant redolaren cap a Mallorca xocaren amb sa torreta d'un submarino y s'incendiaren. — ¡Ah! En aquest cas tenen rahó y si no te oscas pòden tomá es pel milló que no l'han pres an es públic.

Un d'ets actes que més han comentat es de sa cinta brodada per una «distinguida señoret» que segons digueren, es culpable d'es fet, sa mereix molt bé que li posin una corona de cabessas d'ays.

UN D'ES TRES

DE ALGAIDA

Ja fa cosa de tres o quatre anys que vaitx anà a Algaida per veure sa festa de San Jaume ja cansat de sentiré alabá.

No puc contà amb sa meua tosca plomes maravillas que vaitx veura. Hey havia un gran cadafal que ni a Palma, ni a Barcelona n'han vist cap mai. Sa plassa estave adornada en tant de gust que vaitx comprende que a Algaida hey havia homos de bon cap y de bosses fortes, que no los venia a mil pessetas en so gastá per sa festa. A més hey havia sa música de la Misericordia, focs artificials, cuisiés, dimonis en fin una gran festassa qu'hem va deixá embebeyat.

Jo que sempre havia dut en derri de tornar per veure tal festa, enguanya qu'hastat bona anyada me vaitx desidí anari amb s'esperança que també se farian coses grosses, agaf una màquina de retretá per retretá es cadafal y sa plassa pero joh sorpresa! cuánt vaitx arribá allà en lloc d'es gran cadafal amb sas mils de banderolas, trofeos y tants d'escuts sols hey havia un especi de taula de carnicé grossa, adornada amb branques de pi y quatre paperines de mala mort.

¡Cuánt mudan ses cosas! — Y es cusíes qu'hem varen agradá tant jahont son? vaitx demanà jó, y hem contestaren: — Iots tenen uys de poll y sedas y no pòden ballá. A lo que jó vaitx contestá amb aquesta franca cansó perque la cantassen sas esperdenyeras.

¡Ay Algaida! ¡Vila noble! amb molt de disgust te planc, perque tots es teus progresos son comparats an es cranc.

UN ESCALIVAT

DE MURO

Sa festa de San Jaume de Muro comensá amb una gran ravelta que per variá la feren a Sol post, casi a las fosques. Lo primé de tot comensá a fè renou sa música y venga renou y mes renou,... desberetant es que dormian y desirempant una lloca qui cova ve a Mavò. Després «disparó de un descomunal castillo de humo o fuego» (que per nollos es igual) y en voleu de renou? Aquí sa lloca ja feya cac-ca-ra-que! Corregudas d'homos y de bicicletas y.... ¡Ala petiu! deya un concejal, ¡teves son sas esperdenyeras! exclamava un altre. ¡jojo! ¡jojo! arguia el Sent Tofol. Amb una paraula renou per llarc.

De s'adorno de sa plassa jejem!, ja may si ha vista tanta d'economia /En temps de guerra!...

Mirahu si heu havia d'essé gustós per joves qui bellaven que cuant alsaren es cap lletjiren an es papés retayats qu'adornaven sa plassa «Reparto de Consumos» com si no mos bastás sentí es pregó del Sr Alcalde cada tres mesos. Jo sé d'uns cuants que cuan heu veren perderen es trot. ¡Vaje! senyó Alcalde que no hey ja tant per tant. ¡que tanta economia! amb unas cuantas pessetas de papé vermey y groc tenia sa plassa arreglada y es conflicte arreglat, y no mos hi haües ficsats «papés fantasma». ¡Vaje un batle!

Y passem a sa festa de l'ondemá. A las quatre des capvespre.... dos reals a la una... dos a las dues... (encantant sas cadires de sa plassa) qui hey diu mes? Dos reals a la una... dos a las dues... y es fredins? punt en boca. Cuánt sentiren tans de reals s'estimaren mes seura en terra,

De sa festa de Sta. Ana per dirò tot no direm res, pués creim més prudent no parlar. né.

¡Senyó Alcalde! Un altre any vají en cuiado qu'es joves murés, no estam disposts a que mos aixequi sa camia d'aquesta manera. Y li basti per aquesta vegada.

Fora son y ets uys ben espolsats, sinó EN XERRIM farà lo que sap fé.

ESCOPETA

DE CAMPANET

Tristes pero tristíssimas han resultat essa per un gran número de famílies, sas festas de San Jaume pes motiu d'està arrelada entre noltros s'actual malaltia, ja qu'es pot di qu'a Campanet ha estat es poble de Mallorca ahont ha causat mortandat. Segons sa calcula han morts devés una cincuentena, assent casi tots d'una edat inferior a 16 anys.

No obstant això es nostre Ajuntament per no deixá perda de tot sa costüm de sas festas cívicas qu'anualment se celebren an aquest poble p'oposà sé una mica de feste en sa música que no resulta assé més que quatre tocs de bombo, o sia una bullia p'ets atlots que es trobaven libres de s'epidemi.

Hey hagué diversos números entre aquests sas corregudas.

Jo com que som molt fumadó y un campeón per corre (encara que m'estiga lleix es dirò) m'en vaitx anà decidit a guanyá es tabac y cuant vaitx assé an es lloc de partida que vaitx demenà permis an es Saitx me contestá diguentmí unes cuantàs vegades qu'estava compromés.

Havé sentit això y quedá fet una fiera v'assé tot u, y de sa mateixa rabiada m'en vaitx anà a Jeure no volguent sobre res més de sa festa lo que m'heurá resultat tení s'agrippe. ¡Qu'hey troba en so tabac senyó Alcalde?

CORRESPONSAL

En vista de s'abús d'original en qu'aquesta setmana mos en vist, no hem pogut menos que retira molt d'original entr'aquest una poesia de Muro y un article de Buje.

Suplicam an ets nostros Corresponsals que no escriguen tant y que se limitigu amb so taman d'es diari.

CHARADA

Si pretendes ser talento
Bien puedes adivinar
Dos, tres, cuatro, es instrumento
Muy útil al militar
Un nombre propio es el todo,
Y la prima y cuarta igual,
Y la tres cuarta, cabal
Combinalo tu módon,

Sa solució an es número pròxim.

— Que sap perqu'aquell dama
sempre té cent pretendents?
— Per dû perfums etselents
fent una oló qu'embalsama.
— Y té una cara qu'enlluerna,
y d'hont sa surteix sabria?
— ¡Hombre! De sa Perfumería
que li diuen La Moderna.

Tenen de perfums, un mar
sabó que no ni há a la China.
polvos y llevó Ronquina
Aigo de Colonia fina
y un Oli de Macassar.

A tot això y a mil coses més las trobareu a sa perfumeria de s'Imprenta Moderna carré de sa Lluna, n° 27.— Sóller.

Tenda de mobles GUIEM CALVO

Carré de sa Rectoria, 16 - SOLLER

Tallé de fusteria y mobles

Mobles de maderas sanas,
fabricats en tal Tallé
També fan de lo més bé
portas, sorniers y persianas.
Heu fan tot de lo milló:
Baratura y perfecció.

SÓLLER.—Tip. de Calatayud y Comp.